

Kritik mot Arbetsförmedlingen som felaktigt undanhållit en allmän handling

Beslutet i korthet: En journalist begärde hos Arbetsförmedlingen att få del av en rapport. Myndighetens presstab uppgav att rapporten utgjorde arbetsmaterial. Det framkom dock att rapporten expedierats och sänts till andra myndigheter två månader tidigare. I beslutet framhålls att det måste ställas särskilda krav på den som har till uppgift att sköta en myndighets informationsuppgifter. Att lämna ett felaktigt besked i en fråga som rör den grundlagsfästa rätten att ta del av allmänna handlingar är allvarligt, särskilt om det lämnas av någon som har till uppgift att besvara just sådana frågor. Arbetsförmedlingen kritiseras därför för det inträffade, som innebär att journalisten berövades rätten att ta del av den handling han efterfrågade.

Anmälan

M.P., reporter på Sveriges Television, anmälde Arbetsförmedlingen till JO. Av anmälan framgick följande.

I mars 2011 begärde han hos Arbetsförmedlingens presstab att få ta del av en revisionsrapport från Arbetsförmedlingens internrevision som handlade om Fas 3 i den arbetsmarknadspolitiska åtgärden jobb- och utvecklingsgarantin. Han fick den 17 mars svar från Christina Mångård vid presstaben. Hon uppgav att revisionsrapporten alltså utgjorde arbetsmaterial och att den inte skulle bli klar förrän senare under våren.

Det visade sig emellertid att revisionsrapporten fanns hos Arbetsmarknadsdepartementet; den hade inkommit där den 10 januari 2011. Rapporten, som var daterad den 3 januari, hade enligt sändlistan skickats för kännedom till både interna och externa mottagare, bl.a. Arbetsförmedlingens presstab och Riksrevisionen.

Enligt M.P. hade Arbetsförmedlingen genom sitt agerande hållit revisionsrapporten hemlig utan stöd i gällande lagstiftning.

Utredning

Muntliga upplysningar inhämtades från Arbetsförmedlingens presschef Helena Engqvist. Arbetsförmedlingen anmodades därefter att yttra sig, varvid berörd

befattningshavare skulle ges tillfälle att lämna synpunkter. I sitt yttrande anförde Arbetsförmedlingen, genom tf. chefsjuristen Niklas Wallentin, huvudsakligen följande.

M.P. kontaktade i mars 2011 Arbetsförmedlingens presstab och begärde att få ut Arbetsförmedlingens internrevisions rapport om Fas 3.

Arbetsförmedlingens internrevision granskar Arbetsförmedlingens verksamhet på uppdrag av styrelsen. Vid tidpunkten för förfrågan var rapporten om Fas 3 ännu inte behandlad och fastställd av styrelsen. Att rapporten – som det senare framkom – hade skickats från Arbetsförmedlingen via e-post till bl.a. Arbetsmarknadsdepartementet framgick inte av diariet och hade heller inte på annat sätt kommit presstaben för kännedom. Presstaben hade således fog för sin uppfattning att rapporten fortfarande utgjorde ett arbetsmaterial. Mot denna bakgrund saknas stöd för M.P:s påståenden om att presstaben, i strid med gällande lagstiftning, medvetet undanhållit honom rapporten.

Arbetsförmedlingen har med anledning av det inträffade förtydligat sina rutiner avseende färdigställandet av internrevisionens rapporter.

M.P. kommenterade Arbetsförmedlingens yttrande. Han erinrade om att det av rapportens missiv framgick att den sänts till andra myndigheter, något som presstaben alltså hade kännedom om.

Rättslig reglering

Grundläggande regler om allmänna handlingars offentlighet återfinns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, TF. Kapitlet reglerar även primärt frågan om utlämnande av allmän handling.

Enligt 2 kap. 3 § första stycket TF är en handling allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt 6 eller 7 §§ samma kapitel är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten.

I 2 kap. 7 § TF anges när en handling anses upprättad hos en myndighet. Enligt huvudregeln anses en handling upprättad bl.a. när den har expedierats, t.ex. genom att sändas till annan myndighet.

Bedömning

Den rapport M.P. begärde utlämnad blev en allmän handling då den expedierades till andra myndigheter, dvs. senast den 10 januari 2011. Trots detta uppgav Christina Mångård vid Arbetsförmedlingens presstab drygt två månader senare att rapporten utgjorde arbetsmaterial, dvs. att den inte var en allmän handling. Oavsett vad det beskedet grundade sig på var det uppenbart felaktigt.

Syftet med en presstab får anses vara att säkerställa att den myndighet vid vilken den inrättats ska sköta myndighetens informationsplikter på ett professionellt sätt. Det måste med andra ord ställas särskilda krav på att besked som lämnas därifrån är korrekta. Att ett felaktigt besked i en fråga som rör den grundlagsfästa rätten att ta del av allmänna handlingar lämnas av någon som har till uppgift att besvara just sådana frågor är allvarligt. Arbetsförmedlingen ska därför kritiseras för det

inträffade, som innebar att M.P. berövades rätten att ta del av den handling han efterfrågade.